

ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА – ФУНДАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Податки слугують основним джерелом надходжень до державного та місцевих бюджетів країни, ресурси яких потрібні для ефективного виконання функцій держави, таких як економічна, оборонна, політична, правоохоронна, гуманітарна, інформаційна тощо. У сучасних функціонування, система оподаткування покликана сприяти розвитку фінансових відносин між суб'єктами господарювання.

У Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» описано мету, вектори розвитку, безпеки, відповідальності, гордості, серед яких важливим, на нашу думку, є вектор національної безпеки [3]. Державна політика у частині національної безпеки спрямовується на дотримання оборонної, зовнішньополітичної, державної, економічної, фінансової, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо [4, с. 290].

Фундаментом фінансової безпеки є податкова безпека, яка забезпечує грошовими ресурсами складові фінансової безпеки. Значення податків в економічній системі важливе, адже вони забезпечують функціонування господарюючих суб'єктів та виступають суттєвим інструментом регулювання економічної системи [2, с. 123].

Форкун І. В. та Лепетун І. О. до базових факторів, що створюють загрози податковій безпеці відносять:

– на рівні держави: зростання податкового навантаження на платників податків; суттєві витрати на адміністрування податків; збільшення податкового боргу в країні; зростання податкових пільг; неефективне використання податків; недосконалість податкового законодавства; недосконалий механізм бюджетного відшкодування; наявність корупції та зловживань в країні;

– на рівні платників податків: низька податкова культура; приховування доходів; недотримання вимог податкових органів; виведення капіталів з країни [4, с. 291].

Вчені визначають наступні ризики податкової безпеки країни:

– на рівні держави: недоотримання доходів бюджетів різних рівнів, внаслідок скорочення податкових платежів; спад економіки; зростання інфляції; обмеженість виконання своїх функцій державою; постійне зростання бюджетного дефіциту, розриву між доходами та видатками; постійне зростання державного боргу через значні запозичення; скорочення фінансування державних програм; зростання фіскальних злочинів і зловживань;

– на рівні платників податків: збільшення податкового тиску, а відтак, зростання і податкових зобов'язань; можливість донарахувань і необґрунтованих платежів та штрафів за ненавмисне порушення законодавства;

помилки та недоліки під час складання податкової звітності, планування та організації господарської діяльності, бізнес-проекування; можливість потенційного банкрутства [4, с. 291].

Глухова В. І. та Скрипник Л. І. зазначають, що на стан податкової безпеки та системи оподаткування в цілому чинить вплив ряд факторів – внутрішніх та зовнішніх. Зовнішні макро- та мегафактори утворюються в результаті розвитку загальнодержавних та світових тенденцій. Проте більший вплив мають внутрішні фактори, до яких можна віднести: податкове законодавство, рівень та темп інфляції, рівень податкового навантаження, особливості економічного розвитку, бюджетна політика, інноваційно-інвестиційний клімат і середовище, політична ситуація в країні, рівень та структура тіньової економіки, рівень безробіття та рівень життя населення, обсяги ВВП тощо [1, с. 17].

Автори стверджують, що задля підвищення рівня податкової безпеки та зменшення податкового навантаження на суб'єктів господарювання в Україні доцільно:

- розробити та запровадити нове податкове законодавство з урахуванням норм та принципів ЄС;
- розвивати податкову культуру платників податків;
- запровадити нову автоматизовану та прозору систему адміністрування податків;
- забезпечувати, у частині фіскальної політики, підтримку діяльності малого бізнесу;
- зменшити частку тіньового сектору та підвищити конкурентоспроможність економіки країни в цілому;
- провести певні реформи у системі оподаткування непрямих податків та інше [1, с. 17].

Підводячи підсумки, вважаємо за необхідне зазначити, що в умовах сьогодення критичного значення набуває необхідність дотримання податкової доктрини. Приховування доходів, ухилення від сплати податків збільшує частку тіньового сектору економіки та створює загрози фінансово-економічній безпеці країни. Саме тому, на нашу думку, для забезпечення реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», необхідно розробити досконалу систему оподаткування та відпрацювати ефективний механізм фінансової діяльності держави.

Література:

1. Глухова В. І. Стан податкової безпеки України та напрями її зміцнення / В. І. Глухова, Л. І. Скрипник // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". - 2018. - № 10(3). - С. 15-17.
2. Голіков С. С. Податкова складова фінансової безпеки України / С. С. Голіков // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Сер. : Економічні науки. – 2017. – Вип. 25 (2). – С. 122–125.
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
4. Форкун І. В. Податкова безпека як складова фінансової безпеки держави / І. В. Форкун, І. О. Лепетун // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – № 5 (1). – С. 289–292.